DONJI ANDRIJEVCI – POVIJEST I BAŠTINA

BIBLIOTHECA CROATICA: SLAVONICA, SIRMIENSIA ET BARANYENSIA
Posebna izdanja
Knjiga 22

Nakladnici
Hrvatski institut za povijest - Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje
Općina Donji Andrijevci

Za nakladnike
Stanko Andrić
Tomislav Marijanović

Recenzenti
Sanja Lazanin
Daria Ložnjak Dizdar
Branko Ostajmer
Zvonimir Toldi
Zlata Živaković-Kerže

Lektura
Slavko Sušilović

Prijevod sažetaka
Mica Orban Kljajić

ISBN 978-953-8102-34-9 (Podružnica HIP)
ISBN 978-953-49489-0-3 (Općina Donji Andrijevci)

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu
Gradske i sveučilišne knjižnice u Osijeku pod brojem 150320091.

Izdavanje ove knjige novčano je pomoglo Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske.

Fotografija na prednjim koricama: Momak i djevojka u najsvečanijim narodnim nošnjama Donjih Andrijevaca ukrašenim zlatovezom, ispred župne crkve. Autor fotografije: Dražen Bota. Vlasnik fotografije: KUD „Tomislav“ iz Donjih Andrijevaca.

DONJI ANDRIJEVCI
POVIJEST I BAŠTINA

ZBORNIK RADOVA

UREDIO
Marijan Šabić

Slavonski Brod – Donji Andrijevci, 2021.

Sadržaj

Proslov 7

Petar Seletković
Arheološka topografija područja općine Donji Andrijevci 9

Lidija Miklik-Lozuk
Prilog poznavanju prapovijesnog razdoblja na području općine Donji Andrijevci 41

Tamara Mazur, Denis Njari
Hagionim (patrocinij) svetoga Andrije te mikrotoponimi i antroponimi
na području Donjih Andrijevaca u kasnom srednjem i ranom novom vijeku 61

Anđelko Vlašić
Donji Andrijevci i okolna sela u osmanskom razdoblju (1526.-1691.) 73

Milan Vrbanus
Donji Andrijevci od oslobođenja od osmanske vlasti do uključenja u sastav
Vojne krajine (od kraja 17. do sredine 18. stoljeća) 95

Luka Jakopčić
Satnija u Donjim Andrijevcima početkom 19. stoljeća u svjetlu
vojnokrajiškog arhivskog gradiva 145

Ivan Milec
Općina (Donji) Andrijevci u razdoblju Kraljevine Jugoslavije 1929.-1941. 157

Mato Artuković
Politički zapisi Ferde Gerstnera 181

Ana Rajković
Radnički štrajkovi u *Našičkoj tvornici tanina i paropila d.d.*
u Donjim Andrijevcima tijekom druge polovice 1930-ih godina 201

Gordana Slanček
Narodni odbor općine Donji Andrijevci (1952.-1962.) 219

Luka Marijanović
Župa Andrijevci od osnutka 1789. do danas (kratki povijesni pregled).....251

Dinko Župan
Kratka povijest školstva u Donjim Andrijevcima u dugom 19. stoljeću.....271

Gabrijela Baričić
Osnovna škola „Viktor Car Emin“ u Domovinskom ratu.....283

Stjepan Čeović, Ivica Balen, Đuro Miškić
Povijest zdravstvene službe u Donjim Andrijevcima.....301

Krešimir Mijakovac
Prikaz tradicijske graditeljske baštine na području općine Donji Andrijevci
- opći pregled tipologije i karakteristika.....311

Irena Mikajević
Usmene priče i predaje iz Donjih Andrijevaca.....341

Mihael Ferić
Glazba Donjih Andrijevaca.....363

Marija Gačić
Ženske narodne nošnje Donjih Andrijevaca.....399

Proslov

Ideju o zborniku u kojem bi bile obrađene različite teme iz povijesti Donjih Andrijevaca prvi sam put čuo od kolege Domagoja Zovka iz Državnog arhiva u Slavonskom Brodu, u rujnu 2017. Negdje u to vrijeme istu je ideju izložio i predstojniku Podružnice za povijest Slavonije, Srijema i Baranje Hrvatskog instituta za povijest Stanku Andriću, te načelniku Općine Donji Andrijevci Tomislavu Marijanoviću, koji su ubrzo pronašli zajednički jezik i okvirno se složili da će Općina i Podružnica zajednički krenuti u ovaj nakladnički projekt. I kolegij Podružnice prihvatio je ovu inicijativu i 28. prosinca 2017. mene imenovao administratorom budućeg zbornika. Osim istraživačima Podružnice, službeni poziv za suradnju uputio sam i određenom broju kulturnih, znanstvenih i znanstveno-nastavnih ustanova. Kako je vrijeme odmicalo javljalo nam se sve više potencijalnih suradnika – pored izvanrednih pandemijskih uvjeta i to je bio razlog zbog kojeg su se radovi na zborniku usporili pa nije, kako je prvotno planirano, objavljen tijekom 2020.

Nismo imali ambiciju zaokružiti spoznaju o povijesti Donjih Andrijevaca, nego smo nastojali okupiti respektabilnu ekipu suradnika koji će na temelju dostupne im građe, izvora i literature moći kompetentno i u širem kontekstu pisati o različitim aspektima povijesti, tradicije i kulture područja i okolice područja koje danas u administrativnom smislu pokriva ova općina. Autori u zborniku su različitih profesija i stručnih profila, od arheologa, povjesničara i arhivista do etnomuzikologa i liječnika, stoga se na razini cijele knjige nije moglo u potpunosti ujednačiti stil i koncepciju svakog pojedinog priloga. Neke teme nismo uspjeli obuhvatiti, primjerice povijest sporta ili pregled kronologije dragovoljnog vatrogastva u Donjim Andrijevcima, no to je samo pokazatelj da na ovakvim nakladničkim projektima treba nastojati i u budućnosti. U tom bi smislu zbornik *Donji Andrijevci – povijest i baština* mogao poslužiti kao paradigmatski model suradnje općina i gradova sa znanstvenim ustanovama društvenog i humanističkog usmjerenja, ne samo u Brodsko-posavskoj županiji.

U zborniku je na gotovo 650 autorskih kartica teksta objavljeno osamnaest priloga iz pera dvadeset i jedne autorice i autora. Svima njima od srca zahvaljujemo na marljivom i savjesnom radu na zajedničkom poslu koji u uvjetima pandemije nije bio lak, naročito onim suradnicima koje su k tomu pogodile i posljedice potresa. Posebnu zahvalnost dugujemo recenzenticama i recenzentima na dobronamjernim i korisnim ocjenama, primjedbama i ispravcima kojima su značajnu podigli razinu kvaliteta ove publikacije, te Ministarstvu znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, koje je financijski potpomoglo njeno objavljivanje.

Urednik